

REGISTERBLAD

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I JÖNKÖPINGS LÄN

NRO06047 SKILLINGARYDSFÄLTET

Kommun: Vaggeryd (65)

Kartor: 6D SO

Areal: 1 395 ha

Naturgeografisk region: 11 Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida

Kust/havsregion: -

Regionindelning för sjöar och vattendrag: -

Agrara kulturlandskapsregioner: 5 Sydsvenska höglandets skogsbygder

Landskapsformer: 1 Slätt med relativ höjd lägre än 20 meter

Riksvärde

Ljunghed	Flora
Ljunghed	Fauna
Barrblandskog	Flora
Barrblandskog	Fauna

Värdeomdöme: Skillingarydsheden är den största ljungheden i Jönköpings län. Genom den nästan hundraåriga militära markanvändningen har mycket speciella naturtyper utbildats. Området utgör en viktig refug för brandgynnade växter och djur. Insektfaunan är unik. Barrblandskogen är urskogsartad med ett värdefullt växt- och djurliv. Skillingarydsfältet är oerhört artrikt och hyser ett stort antal hotade arter.

Huvudkriterier: A, C, E

Förutsättningar för bevarande: Området används som militärt skjutfält. Verksamheten, exempelvis bränder, artilleribeskjutningar och körningar med tunga fordon orsakar ställvis hårt slitage i markskiktet vilket är en förutsättning för att värdena skall bestå.

Säkerställande och internationell status: Natura 2000-område (pSCI).

Områdets huvuddrag: Direkt öster om Skillingaryd och öster om Lagan ligger Skillingaryds skjutfält. Skjutfältets västra sida gränsar i nästan hela sin längd till Lagan. Östra gränsen utgörs av en svag höjdrygg med ett antal byar. I NV gränsar fältet till Vaggeryds samhälle medan den sydligaste punkten ligger tre kilometer nordost om Klevshult.

Skillingaryds skjutfält ligger i Lagans dalgång på det Sydsvenska höglandet. Hela skjutfältet ligger inom det område där den s k Vaggerydssyeniten skjuter fram i svaghetszonen mellan de västsvenska gnejserna och Värmlands-Smålandsgraniterna. Vaggerydssyeniten är lättvittrad och innehåller näringsrikare mineraler.

Ljungheden ligger inom skjutfältets västra delar, vilka upptas av en flack sandslätt. Den flacka sandiga slätten präglas av två naturtyper, den torra tallskogen (mon) och den öppna ljungheden.

Heden skapades 1897 då markerna iordningställdes som skjutfält. Ljungheden är av två typer. Den största delen utgörs av en extremt artfattig typ. Denna domineras av ljunghed med inslag av kruståtel. Utefter de många körvägarna finns mjölon. Där sanden ligger bar finns här och var vårspärgel. Ljungögontröst förekommer rikligt. I norr finns en mer artrik ljunghedstyp. Här finns bl a liten blåklocka, gråfibbla och kattfot. På några ställen växer backsippa. Vissa delar betecknas som örtrik ljunghed.

Ljungheden omges av tallskog som är av normal lingonristtyp. Ställvis är skogen torrare och rislavmattorna mer utbredda. Även granskog av frisk typ förekommer. Vidare finns förhållandevis stora arealer lövskog. Lövskogen kan indelas i björkskog av ristyp och örttyp. Trädskiktet domineras av björk med inslag av asp, sälg, rönn och vide i öppningarna. Även en del sumpiga skogspartier finns. De bestånden har mycket höga naturvärden med rikligt inslag av mycket grov asp, hålträd, högstubbar, lågor och torrträd.

Området har en mycket omväxlande och delvis högintressant skalbaggsfauna. Här finns flera boreala arter som är sällsynta söder om norrlandsgränsen. På de sandiga delarna av heden finns flera värmegynnade och starkt sydliga arter.

Skogsödla och sandödla förekommer. Sandödla är en hänsynskrävande exklusiv sand- och grusart med den förmodade nordligaste lokalen inom Skillingarydsfältet.

Ljunghedens mest intressanta häckfågel är trädlärkan. Den har en av sina största populationer i länet vid Skillingarydsfältet. Ljungheden har även stor betydelse för orre, ängspiplärka och buskskvätta. I lövområdena förekommer bland andra mindre hackspett, stjärtmes och svarthätta. Den tretåiga hackspetten har troligen sin sydligaste lokal i Sverige, i barrskogarna vid Skillingarydsfältet. Vid våtmarkerna i öster häckar trana, sångsvan och skogssnäppa.

Anmärkningar:

Ett skötselråd har bildats med representanter för militära myndigheter, Vaggeryds kommun och Länsstyrelsen.

Referenser:

Andersson L & Appelqvist T, 1987: Skillingaryds skjutfält. Naturvärdesbedömning.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, naturvårdsenheten.

Johnson S, 1975: Naturinventering Vaggeryds kommun. Länsstyrelsen i Jönköpings län.